

© ANNE VANDENBOSCH

NIEUWBOUW GERICHT NAAR ONDERZOEK EN ONDERWIJS

De voorbije maanden verrees op de terreinen van ILVO-Dier een gloednieuwe varkensstal met dubbele nok. Deze proefstal moet tegemoetkomen aan de onderzoeks- en onderwijsnoden van de Universiteit Gent, Hogeschool Gent en het ILVO. Hoewel de bouwwerkzaamheden nog volop bezig waren, gingen wij er alvast een kijkje nemen. – *Anne Vandenbosch*

Op de ILVO-site in Melle werden in 2011 en 2013 de bestaande zeugenstal en biggenstal gerenoveerd. Deze stallen dienen voornamelijk voor voeder- en managementonderzoek. “Enkele jaren geleden ervoer de Universiteit Gent nood aan stageplaatsen voor haar studenten in de landbouwrichtingen”, vernemen we van Sam Millet, verantwoordelijk voor het varkensonderzoek aan het ILVO. “Volgens de visitatiecommissie, die de kwaliteit van onze onderwijsinstellingen beoordeelt, bleek er bovendien een tekort aan praktijkopleiding voor de dierenartsen. UGent nam daarom het initiatief om samen met HoGent en het ILVO te investeren in een nieuwe varkensstal.”

Marijke Aluwé, onderzoeker varkenshouderij aan het ILVO en coördinator van de proefstal, bevestigt: “De bachelors en bio-ingenieurs in spe hebben tijdens hun opleiding niet vaak contact met dieren. Veelal hebben ze thuis immers ook geen landbouwbedrijf meer. Het is bovendien niet evident om stage te kunnen/mogen lopen op praktijkbedrijven in de varkens-

sector. Het is echter belangrijk dat deze professionals van de toekomst het totaalplaatje van de varkenshouderij te zien krijgen, dus zeker niet alleen de vleesvarkens maar ook de hele cyclus bij de zeugen.”

.....
De professionals van de toekomst moeten het totaalplaatje van de varkenshouderij zien.
.....

In het onderzoek bij het ILVO ondervonden ze een gelijkaardige nood. Het ILVO beschikte wel over voldoende aantallen biggen en zeugen om representatieve proeven te doen, maar de capaciteit in vleesvarkensplaatsen was eerder beperkt om uitgebreide vergelijkende experimenten te doen. Voor het ILVO was een nieuwe proefstal dus zeker interessant.”

Dubbele nok

De nieuwe proefstal meet 74,5 m op 34 m. Het is een U-vormig gebouw met in het midden een openlucht kijkgaanderij. In de linkse vleugel zitten de vleesvarkens, rechts de zeugen en biggen. De dwarsverbinding tussen de vleugels bevat een grote hygiënesluis met douches. Om een hoge bioveiligheid te garanderen moeten alle studenten, werklui en andere bezoekers zich daar verplicht wassen en bedrijfskledij aantrekken. Via de centrale toegangsdeur aan de straatkant (Heidestraat) kom je binnen in de centrale niet-overdekte gaanderij tussen beide stalgedeelten. Via de ramen links en rechts heb je dan al inkijk in de compartimenten.

We overlopen met Sam en Marijke de verschillende afdelingen.

Onderzoek vergt structurele extra's

“We bepaalden de grootte van onze zeugenstapel in functie van het aantal vleesvarkens dat we telkens per ronde wilden opzetten”, legt Sam uit. “Ons doel is om de

3 weken telkens een vleesvarkensafdeling te vullen met 96 biggen. Het drieweekensysteem komt hier het beste uit voor de arbeidsverdeling. Het vermijdt grote piekmomenten, wat belangrijk is wanneer je personeel inzet. Bij het weekstelsel zouden de groepen te klein zijn en bij het vierweekensysteem wisselen te drukke weken af met te kalme weken. Het gekozen managementsysteem sluit ook goed aan bij het bestaande varkensbedrijf.”

Het vleesvarkensgedeelte bestaat uit 16 afdelingen met 8 hokken. Marijke: “We kozen voor afdelingen met relatief veel maar kleinere hokken met telkens 6 dieren. Dat maakt het mogelijk om de proeven statistisch correct uit te voeren. De (hok)afscheidings zijn flexibel en arbeidsvriendelijk. Het zijn gemakkelijk reinigbare en verplaatsbare kunststofpanelen waarmee we desgewenst grotere groepen vormen. We werken bij onze

voederproeven met zakgoed, waarbij het restvoer op regelmatige tijdstippen opnieuw gewogen wordt. Om dit op een ergonomische manier te kunnen doen, plaatsten we in elk hok een kantelbare voerbak. Een geautomatiseerd voedsysteem zou te duur zijn. De varkens die niet in een proef zijn opgenomen, worden gewoon gevoederd met een dubbele voerlijn zodat tweefasenvoeding mogelijk is.”

In de werkgang tussen de compartimenten van de vleesvarkens is een weegschaal voorzien. Sam: “Bij voederproeven worden de dieren sowieso veel gewogen om de groeiresultaten te volgen. We wegen elk dier minimaal bij opzet en bij afvoer naar het slachthuis. Daarnaast beschikken we in de technische ruimte ook over een grotere weegunit om tussentijds het gewicht van de dieren op hokniveau te meten.”

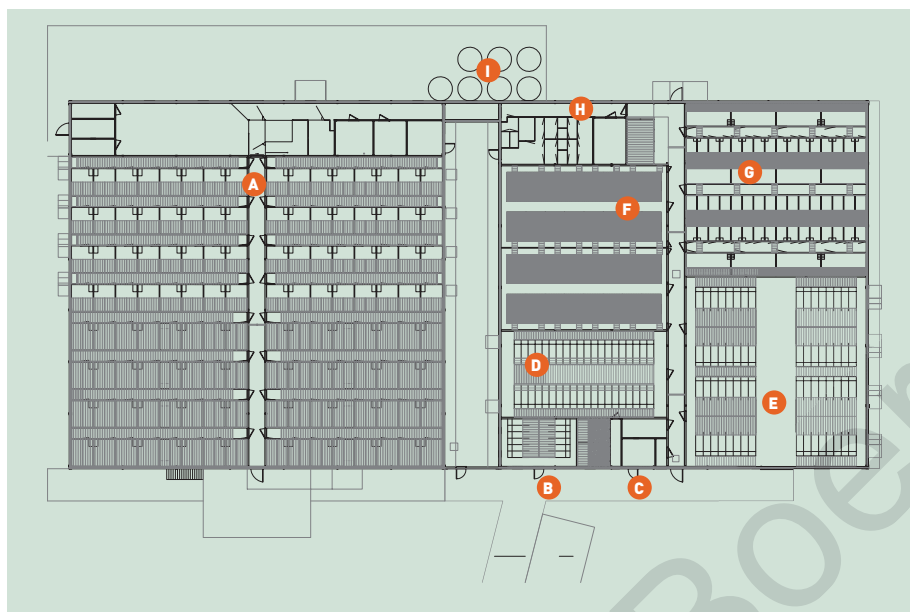
Ook aan milieutechnisch onderzoek is natuurlijk gedacht. Elk compartiment kreeg een volledig afgescheiden mestkelder. De helft van de vleesvarkensafdeling kreeg een emissiearme vloer ingericht met het systeem V-4.7., deels uitgerust met rooster en deels met een volle betonvloer ter hoogte van de vreetzone. Bij de andere helft van de vleesvarkensafdeling wordt een modulair luchtwassysteem geïnstalleerd waarbij biologische, chemische en gecombineerde luchtwasystemen kunnen getest worden (systeem S-1.). De hokken die aan de luchtwassers zijn gekoppeld, kregen een volledige roostervloer.

De onderzoekers van ILVO-Technologie & Voeding die emissiemetingen komen uitvoeren krijgen voor de apparatuur aparte technische lokalen die enkel vanaf de buitenzijde toegankelijk zijn. Dat spaart hen tijd, want zo hoeven ze niet bij elke meting in de stal te komen en dus door de hygiënesluis.”

Praktisch zeugen- en biggengedeelte

Onder de rechternok zitten de dek-, dracht- en kraamafdeling zowel als de quarantainest, de berenstal en de biggenbatterij.

“Om over voldoende biggen per ronde te beschikken mikken we op een zeugenstapel van 105 dieren. Het moeten makkelijk hanteerbare zeugen zijn die om kunnen met wijzigende omstandigheden en frequente bloednames. Maar het moeten ook goede moeders zijn die een representatief aantal biggen produceren”, legt Marijke verder uit. “De gelten laten we afleveren in een quarantainehok dat eveneens enkel vanaf de buitenzijde toegankelijk is.

Figuur 1 Grondplan van de proefstal - Bron: UGent, HoGent & ILVO

- A Vleesvarkens (16 afdelingen met 8 hokken);
- B Quarantainestal;
- C Zoekberren;
- D Dekafdeling (2 x 20 boxen);
- E Drachtafdeling (4 x 16 ligboxen en ingestrooide ligruimte);
- F Kraamafdeling (2 x 16 hokken);
- G Biggenafdeling (3 compartimenten met 4 grote hokken en 16 proefhokken);
- H Hygiënesluis, technische ruimte, zeugendouche en weegschaal;
- I Voedersilo's

Het vleesvarkensgedeelte telt 16 afdelingen met 8 hokken voor telkens 6 dieren. Dit aantal maakt het mogelijk om de proeven statistisch correct uit te voeren.

De 105 zeugen worden dus in een driewekensysteem gehouden, wat neerkomt op 7 groepen met telkens 15 zeugen. De dekstal is, met tweemaal 20 voerligboxen, eerder ruim bemeten. Ondergronds zitten hier smalle mestkanalen onder een rooster met verhoogde mestdoorlaat (systeem V-3.1.). De 2 zoekberen hebben een ingestrooid hok in de ruimte ernaast. Aan de vlotte levering van de dosissen sperma door het KI-centrum is ook

voerstations. Op deze manier kunnen we het gebruik van beide systemen vergelijken. De mestkelder kreeg schuine putwanden in het mestkanaal (systeem V-3.5.). Centraal in deze drachtafdeling hebben we wel een ingestrooide ligruimte gemaakt. Deze kunnen we met behulp van flexibele hekken toegankelijk maken voor bepaalde groepen zeugen of juist niet. Omdat we deze zone machinaal zullen instrooien en uitmesten, moesten

en mestkanalen (systeem V-2.6.). Zowel voor als achter de hokken is er een werkgang.

De biggenafdeling telt 3 compartimenten, ze zijn zowat volledig uitgevoerd in kunststofpanelen. De vloer is deels betonvloer met vloerverwarming en deels metalen roosters. Het mestkanaal heeft schuine putwanden (systeem V-1.6.). Aan één zijde van elk compartiment zien we telkens 16 proefhokken voor 6 biggen, aan de andere zijde van de voergang tellen we 4 grote hokken voor 26 biggen. De biggen verblijven hier vanaf spenen (4 weken) tot een leeftijd van 10 weken. Nadien wordt het compartiment gereinigd waarna een leegstand van 2 weken volgt. In dit gedeelte van de stal vinden we ten slotte naast technische lokalen ook nog een zeugendouche en een vaste weegschaal.”

Open dag

De nieuwe proefstal werd ingepland op de terreinen van ILVO-Dier in Melle. De bouw startte er een klein jaar geleden. Op 21 april wordt de varkensstal feestelijk geopend. Tijdens het weekend nadien, op 25 en 26 april, kan het grote publiek een kijkje komen nemen.

De eerste gelten worden begin mei verwacht. In deze proefstal zal dus voederonderzoek zowel als emissieonderzoek en zoötechnisch onderzoek (bijvoorbeeld de verschillen tussen beren en baren, diermanagement) plaatsvinden. Maar het wordt ook dé praktijkstal voor heel wat studenten. Kelly Relaes, gekend van het Varkensloket, wordt de nieuwe bedrijfsleider. Twee dierenverzorgers zullen haar bijstaan bij de werkzaamheden. ■

De drachtafdeling telt 4 zones met telkens 16 ligboxen met uitloop. De centrale ligruimte wordt ingestrooid. Met behulp van flexibele hekken wordt deze toegankelijk voor bepaalde groepen zeugen of juist niet.

gedacht. Dat zal gebeuren via een doorgeefluik in de buitengevel, dus zonder kans op ziekte-insleep.

De drachtafdeling telt 4 zones met telkens 16 ligboxen met uitloop. In de praktijk wordt dit type van groepshuisvesting immers het meest gekozen. In onze andere zeugenstal gebruiken we

we hier een aangepast circuit voorzien voor water en voer.

De kraamafdeling, tweemaal 16 ruime kraamhokken, werd redelijk standaard ingericht. Ze kreeg een roostervloer van Nooyen met een biggennest dat al dan niet met noppen werd uitgevoerd. Hier kozen we voor mestpannen met water-